

2018-07-03

Fråga-Svar

Gambia. Situationen för högt uppsatta tjänstemän i Yahya Jammehs regim samt deras familjemedlemmar

Fråga

Information önskas om hur situationen ser ut idag för personer som varit högt uppsatta i den tidigare gambiska regimen under Yahya Jammeh samt hur personer som haft nära kopplingar till Jammeh, och deras familjemedlemmar, har behandlats sedan den nya regimen tillträtt.

Svar

Gambia under president Adama Barrow

Amerikanska utrikesdepartementet (USDOS) skriver i sin årliga människorättsrapport att "(t)he democratic transfer of power resulted in significant positive changes in the human rights climate." Bland annat har politiska fångar släppts och undantagstillståndet som infördes av före detta presidenten, Yahya Jammeh, har upphävts. Rättegången mot nio tidigare tjänstemän på den gambiska säkerhetstjänsten *National Intelligence Agency* (NIA) fortsatte under 2017, och regeringen tog steg för implementeringen av en sannings- och försoningskommission, på engelska *Truth, Reconciliation, and Repatriations Commission* (TRRC). Enligt USDOS finns inga rapporter om att den nya regeringen legat bakom godtyckliga eller olagliga dödanden eller försvinnanden under 2017.¹ Även Amnesty International skriver i sin årsrapport att politiska fångar frigivits, och att en

¹ US Department of State, *Country Report on Human Rights Practices 2017 – Gambia*, 2018-04-20, s. 1-3,

<https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=41179>

process inletts för att ändra konstitutionen samt en del av de repressiva lagar som infördes av Jammehs regim.²

FN:s generalsekreterares rapport om FN-kontoret UNOWAS:s aktiviteter bekräftar delar av denna information och skriver:

“In the Gambia, the administration of the President, Adama Barrow, launched reform processes in the areas of security, transitional justice and reconciliation. Rumours of possible attempts by supporters of the former President, Yahya Jammeh, to destabilize the country from abroad did not materialize.”³

NIA kritiserades under Jammeh av såväl människorättsorganisationer och oppositionen för ”excessive use of force, illegal arrest, torture and killing”. Barrow har sagt att dessa anklagelser ska utredas, och sedan hans tillträde har NIA ersatts av *State Intelligence Service* (SIS).⁴

I maj 2018 skriver den USA-baserade, gambiska nättidningen *Freedom Newspaper* följande apropå ett besök av Barrow i Storbritannien:

“President Barrow also talked about dictator Jammeh’s fate. He said once the ongoing commission of inquiry are completed those found wanting will face the law, including dictator Jammeh. (...) He said with the help of the international community, the Gambia should be able to bring the likes of Jammeh to book. Though, he cautioned that the rights of those accused must be respected. He promised to invoke the rule of law to determine the fate of Jammeh’s and co.”⁵

I maj 2018 rapporterar brittiska *The Guardian* att planerna för TRRC fortskrider, men att implementeringsdatumet dröjt på grund av bristande finansiering. Kommitténs chef gör gällande att omkring 150 000 personer är beredda att vittna i kommittén.⁶

² Amnesty International, *Annual Report 2017/18 – The state of the World’s Human Rights – Gambia*, 2018-02-22, <https://www.ecoi.net/en/document/1425363.html> (hämtad 2018-05-29)

³ UN Security Council, *Report of the Secretary-General on the activities of the United Nations Office for West Africa and the Sahel*, 2017-12-26, s. 2, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=40722>

⁴ European Asylum Support Office. EASO, *EASO Country of Origin Information Report - The Gambia Country Focus*, 2017-12-01, s. 38-39, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=40674>

⁵ Freedom Newspaper, *Gambian leader says gay rights not in dispute*, 2018-04-19, <https://monitoring.bbc.co.uk/product/c1dp3fjk> (hämtad 2018-04-19)

⁶ *The Guardian*, *After Beatings, Black Potions and Brutality, the Gambia Starts Afresh*, 2018-05-10, <https://www.theguardian.com/global-development/2018/may/10/after-beatings-black-potions-and-brutality-the-gambia-starts-afresh> (hämtad 2018-05-21)

Situationen för högt uppsatta personer under Jammeh

EASO rapporterade i december 2017 om situationen för före detta regeringstjänstemän:

”Steps taken to date by the new administration in relation to functionaries of previous governments indicate a tendency to adopt a cautious approach to judicial investigations into the past, seeking to proceed on a case-by-case basis. However, it is too early to assess as no proceedings have been concluded.”⁷

Storbritanniens utrikesdepartement (UK Home Office) skriver i mars 2017 följande:

“Whilst President Barrow and the coalition government begin to overhaul the system that has been in place following 22 years of rule by former President Jammeh, the evidence does not suggest that they are seeking to take any retaliatory action against those who were ordinary supporters of Jammeh and/or his party (the Alliance for Patriotic Reorientation and Construction (APRC)) simply on account of the person’s political opinion. In February 2017, there were reports that around 50 supporters of President Jammeh were arrested for harassing supporters of President Barrow. However, this appears to be an isolated incident and the arrests made due to the nature of the protests, rather than being politically motivated (...)”.⁸

UK Home Office berör i rapporten också risken för sociala konsekvenser för Jammeh-supportrar vid ett återvändande till Gambia:

“To date, only isolated incidents have been reported of violence between supporters of Jammeh, or Barrow, or between ethnic groups owing to their perceived political allegiance. Some persons have reportedly been dismissed from the police and security forces due to their association with the Jammeh regime (...) The evidence does not suggest that there is, in general, a real risk to actual or perceived supporters of former President Jammeh from society (...)”.⁹

Personer med hög profil från Jammehs avsatta regim kan riskera åtal, men det var vid rapportens publicering oklart huruvida Barrows regering har för avsikt att åtala sådana personer. UK Home Office noterar förslaget om TRRC, och konstaterar att proceduren under en sådan kommission kommer att skilja sig från ett sedvanligt åtal.¹⁰

Kanadensiska migrationsmyndigheten, *Immigration and Refugee Board* (IRB), har gjort en sammanställning över hur medlemmar och supportrar till det parti som Jammeh grundade, *Alliance for Patriotic Reorientation and Construction* (APRC), i vissa fall hamnat i konflikter med Barrow-

⁷ EASO 2017, s. 56ff

⁸ UK Home Office, *Country Police and Information Note, Gambia: Political Opinion (Version 2.0)*, mars 2017, s. 6-7

[https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/601994/Gambia - Pol Opn - CPIN - v2_0.pdf](https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/601994/Gambia_-_Pol_Open_-_CPIN_-_v2_0.pdf) (hämtad 2018-05-29)

⁹ Ibid, s. 7

¹⁰ Ibid, s. 7.

supportrar lokalt i Gambia. Detta har lett till att flera av APRC:s medlemmar och sympatisörer greps i början av 2017.¹¹

Utöver de som tidigare gripits rapporterades i januari 2018 följande:

“Generals Umpa Mendy and Ansumana Jammeh both very close associates of former dictator Yahya Jammeh have arrived in The Gambia, according to sources. (...) Sources say the two landed at the Banjul International Airport, went through security and passport control without any questions. They are said to have been arrested few hours after they got home and met with their families.”¹²

I EASO:s landrapport om Gambia framgår att totalt nio före detta officerare på NIA arresterats i december 2017 och att nio åtalpunkter väckts mot dem.¹³ I juni 2018 rapporterade gambisk media att åtalet, också refererat till som *The NIA 9 Case*, pågick och att vittnen fortsatte höras mot de åtalade.¹⁴ Detta trots att rättegången tidigare under året fördröjts då de juridiska ombuden för flera av de åtalade uteblivit.¹⁵

Det amerikanska finansdepartementet svartlistade i december 2017 ”13 serious human rights abusers and corrupt actors”. Både Yahya Jammeh och den före detta chefen för NIA, Yankuba Badjie, finns med bland de sanktionerade individerna. Av pressmeddelandet på departementets hemsida framgår att “all of the assets within U.S. jurisdiction of the individuals and entities (...) are blocked”.¹⁶ The Point rapporterar i november 2017 att Yankuba Badjie och flera andra personer “are charged with 26 counts including conspiracy to commit murder, murder, assault causing grievous bodily harm, abduction, making false document without authority amongst others.”¹⁷

Familjemedlemmar

Gambiska The Point skrev i mars 2018 att tio agenter vid SIS gripits för misstänkt inblandning i mordet på Solo Sandeng (se ovan). I artikeln framgår följande: ”People familiar with the matter told our reporter that

¹¹ Immigration and Refugee Board of Canada, *Responses to Information Requests – GMB105841.E*, 2017-07-31, <http://www.irb-cisr.gc.ca/Eng/ResRec/RirRdi/Pages/index.aspx?doc=457160&pls=1> (hämtad 2018-05-31)

¹² Fatu Radio, *Allies of ex-Gambian leader return to Banjul*, 2018-01-21, <https://monitoring.bbc.co.uk/product/c1dopzam> (hämtad 2018-05-29)

¹³ EASO, 2017, s. 59f.

¹⁴ Foroyaa.gm, *Gambia: At the NIA 9 Case – “You Guys Are Killing Me”*, 2018-06-27, <http://allafrica.com/stories/201806280401.html> (hämtad 2018-06-29)

¹⁵ Foroyaa.gm, *IN THE NIA 9 CASE: Absence of Defence’s Lawyers Hinders Trial*, 2018-05-22, <http://foroyaa.gm/in-the-nia-9-case-absences-of-defences-lawyers-hinders-trial/> (hämtad 2018-05-31)

¹⁶ U.S Department of the Treasury, *Press Releases: “United States Sanctions Human Rights Abusers and Corrupt Actors Across the Globe”*, 2017-12-21, <https://home.treasury.gov/news/press-releases/sm0243> (hämtad 2018-05-29)

¹⁷ ThePoint.gm, *Judge gives Yankuba Badjie 7 day ultimatum*, 2017-11-15, <http://thepoint.gm/africa/gambia/article/judge-gives-yankuba-badjie-7-day-ultimatum> (hämtad 2018-05-29)

family members who visited the SIS Headquarters in Banjul to see their loved one were denied access”.¹⁸

USDOS skriver i sin människorättsrapport för 2017:

“Political Prisoners and Detainees

On January 30, President Barrow released the last of all political prisoners, who had been held at the central prison in Banjul. As of November, there were no known political prisoners or detainees.

(...)

f. Arbitrary or Unlawful Interference with Privacy, Family, Home, or Correspondence

The constitution prohibits such actions, and there were no reports that the government failed to respect those prohibitions during the year.”

I augusti 2017 rapporterade AfricaNews att alla diplomatiska pass som utfärdades under Jammeh blivit återkallade. Detta inkluderade Jammehs familjemedlemmar och omfattade totalt mer än 200 pass.¹⁹ Den gambiska tidningen Foroyaa rapporterade i december 2017 att den gambiska justitieministern har begärt att Jammehs familjemedlemmar också ska inkluderas i amerikanska finansdepartementets sanktionslista.²⁰

Lifos kommentar

Lifos har inte hittat någon information som talar om övergrepp från Barrows regim mot högt uppsatta personer under Jammehs regim. Konsulterade källor gör gällande att ett antal supportrar till APRC greps under början av 2017, men detta verkar röra sig om enskilda incidenter och inte systematiska gripanden av tidigare eller nuvarande Jammeh-lojala. Regimskiftet har fått konsekvenser för Jammehs familjemedlemmar, och vissa gripna NIA-agenters familjer har enligt källor inte fått besöka den gripna. Lifos har dock efter en sökning i öppna källor inte hittat någon information som talar om övergrepp mot familjemedlemmar till Jammeh eller hans högt uppsatta regeringstjänstemän.

Denna sammanställning av information/länkar är baserad på informationsökningar gjorda under en begränsad tid. Den är sammanställd utifrån noggrant utvalda och allmänt tillgängliga informationskällor. Alla använda källor refereras. All information som presenteras, med undantag av obestridda/uppenbara fakta, har dubbelkontrollerats om inget annat anges. Sammanställningen gör inte anspråk på att vara uttömmande och bör inte tillmätas exklusivt bevisvärde i samband med avgörandet av ett enskilt ärende. Informationen i sammanställningen återspeglar inte nödvändigtvis Migrationsverkets officiella ståndpunkt i en viss fråga och det finns ingen avsikt att genom sammanställningen göra politiska ställningstaganden. Refererade dokument bör läsas i sitt sammanhang.

¹⁸ ThePoint.gm, *10 SIS Agents Arrested Over Solo Sandeng's Death*, 2018-03-20, <http://thepoint.gm/africa/gambia/article/10-sis-agents-arrested-over-solo-sandengs-death> (hämtad 2018-06-01)

¹⁹ AfricaNews, *The Gambia revokes diplomatic passports of Yahya Jammeh, family*, 2017-08-03, <http://www.africanews.com/2017/08/03/the-gambia-revokes-diplomatic-passports-of-yahya-jammeh-family/> (hämtad 2018-05-31)

²⁰ AllAfrica.com, *Gambia Seeks Sanction Extension to Jammeh's Family*, 2017-12-27, <http://allafrica.com/stories/201712280341.html> (hämtad 2018-05-31)

Källförteckning

Elektroniska källor

1. US Department of State, *Country Report on Human Rights Practices 2017 – Gambia*, 2018-04-20, s. 1-3,
<https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=41179>
2. Amnesty International, *Annual Report 2017/18 – The state of the World's Human Rights – Gambia*, 2018-02-22,
<https://www.ecoi.net/en/document/1425363.html> (hämtad 2018-05-29)
3. UN Security Council, *Report of the Secretary-General on the activities of the United Nations Office for West Africa and the Sahel*, 2017-12-26, s. 2
<https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=40722>
4. European Asylum Support Office. *EASO, EASO Country of Origin Information Report - The Gambia Country Focus*, 2017-12-01,
<https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=40674>, s. 38-39
5. Freedom Newspaper, *Gambian leader says gay rights not in dispute*, 2018-04-19, <https://monitoring.bbc.co.uk/product/c1dp3fnk> (hämtad 2018-05-29)
6. The Guardian, *After Beatings, Black Potions and Brutality, the Gambia Starts Afresh*, 2018-05-10,
<https://www.theguardian.com/global-development/2018/may/10/after-beatings-black-potions-and-brutality-the-gambia-starts-afresh> (hämtad 2018-05-21)
7. UK Home Office, *Country Police and Information Note, Gambia: Political Opinion (Version 2.0)*, mars 2017, s. 6-7,
https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/601994/Gambia_-_Pol_Opn_-_CPIN_-_v2_0.pdf (hämtad 2018-05-29)
8. Immigration and Refugee Board of Canada, *Responses to Information Requests – GMB105841.E*, 2017-07-31, <http://www.irb-cisr.gc.ca/Eng/ResRec/RirRdi/Pages/index.aspx?doc=457160&pls=1> (hämtad 2018-05-31)
9. Fatu Radio, *Allies of ex-Gambian leader return to Banjul*, 2018-01-21, <https://monitoring.bbc.co.uk/product/c1dopzam> (hämtad 2018-05-29)

10. Foroyaa.gm, *Gambia: At the NIA 9 Case – “You Guys Are Killing Me*, 2018-06-27, <http://allafrica.com/stories/201806280401.html> (hämtad 2018-06-29)
11. Foroyya.gm, *IN THE NIA 9 CASE: Absence of Defence’s Lawyers Hinders Trial*, 2018-05-22, <http://foroyaa.gm/in-the-nia-9-case-absences-of-defences-lawyers-hinders-trial/> (hämtad 2018-05-31)
12. U.S Department of the Treasury, *Press Releases: “United States Sanctions Human Rights Abusers and Corrupt Actors Across the Globe”*, 2017-12-21, <https://home.treasury.gov/news/press-releases/sm0243> (hämtad 2018-05-29)
13. ThePoint.gm, *Judge gives Yankuba Badjie 7 day ultimatum*, 2017-11-15, <http://thepoint.gm/africa/gambia/article/judge-gives-yankuba-badjie-7-day-ultimatum> (hämtad 2018-05-29)
14. ThePoint.gm, *10 SIS Agents Arrested Over Solo Sandeng’s Death*, 2018-03-20, <http://thepoint.gm/africa/gambia/article/10-sis-agents-arrested-over-solo-sandengs-death> (hämtad 2018-06-01)
15. AfricaNews, *The Gambia revokes diplomatic passports of Yahya Jammeh, family*, 2017-08-03, <http://www.africanews.com/2017/08/03/the-gambia-revokes-diplomatic-passports-of-yahya-jammeh-family/> (hämtad 2018-05-31)
16. AllAfrica.com, *Gambia Seeks Sanction Extension to Jammeh’s Family*, 2017-12-27, <http://allafrica.com/stories/201712280341.html> (hämtad 2018-05-31)